

PROČ NEZKUSÍŠ TU REŽII?

Rozhovor s režisérem a členem lektorského sboru Janem Holcem

Jak vypadá cesta na trase práva – amatérské divadlo – profesionální divadlo? Nebo jinak, jsi vystudovaný právník. Jak ses dostal k divadlu?

Amatérské divadlo jsem dělal kdysi na střední škole. Na gymnáziu jsem byl ve středoškolském souboru u nás na Vsetíně. Odsud už jsem měl první kontakty s přehlídkami, s Jiráskovým Hronovem. Ale v době, kdy si člověk dává přihlášky na vysokou školu, mě nenapadlo, že bych se věnoval divadlu profesionálně a živil se jím. Proto ta práva. No a během studia se to najednou přelomilo a já to zkusil na režii na DAMU a ono to vyšlo.

Přelomilo? Čím?

Zní to zvláště, ale mě k tomu přivedl Mira Urubek, který působí v divadle v Karolině a vedl náš středoškolský soubor. Seděli jsme spolu na kávě, bavili se o všem možném a on zničehonic řekl: Proč nezkusíš tu režii? A mně to seple, chtěl jsem to zkusit.

A na právech ses před DAMU věnoval divadlu?

Na právech člověk hledal prostor pro realizaci a potkal jsem se s Václavem Hodonickým. U piva jsme si řekli, pojďme založit soubor. Prokopat se k založení souboru skrze instituci právnické fakulty bylo hodně trnité, ale nakonec se nám to povedlo. Udělali jsme jednu inscenaci, což byla Kytice Karla Jaromíra Erbena. A následně to vyšlo tak, že já se dostal na režii a Václav na produkci na DAMU.

Takže jsi právník a režisér.

Moje historie je pestřejší, mám hotová práva, při právech jsem vystudoval bakaláře z politologie a mezinárodních vztahů a na DAMU budu dělat státnice na podzim.

A s Václavem spolupracuješ dál...

Ano, už na DAMU jsme cítili potřebu společně tvořit i mimo výuku. Založili jsme ve druháku divadlo Spektákl a fungujeme společně. Už jsme měli sedm, osm premiér.

Spektákl je profesionální soubor?

Teď už jsme prošli fází profesionalizace a jsme tři roky v rezidenci ve Studiu Švandova divadla. Máme tam sídlo, garantovaný prostor, dvě premiéry ročně a každou věc na

repertoáru hrajeme zpravidla jednou měsíčně.

Pracuješ i někde jinde?

Spektákl beru tak, že je to moje radost z tvorby v kolektivu a třeba i jiným způsobem, než to funguje v repertoárových divadlech. Jinak jsem na volné noze a žívím se prací mimo. Teď jsem dělal v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích adaptaci filmového scénáře Pane, vy jste vdova. Pracoval jsem v divadle Letí a v příští sezóně mě čekají dvě premiéry v Klicperově divadle v Hradci Králové, v Činoherním studiu v Ústí nad Labem, v Národním divadle v Brně a jedna premiéra v Bratislavě.

To není málo. Kolik režii je člověk schopen zvládnout připravit a zinscenovat?

Teď dělám pět věcí za sezónu, a to už je hodně. Chtěl bych se dostat na tři. Ale tolik nabídek mě těší.

Zažíváš ve Volyni premiéru jako lektor a porotce na celostátní přehlídce?

Minulý týden jsem byl na celostátní přehlídce mladého divadla v Ústí nad Orlicí, což byl pro mě veliký zážitek a měl jsem z té přehlídky obrovskou radost. Přijelo sto padesát mladých lidí, kteří měli obrovskou chuť a energii dělat

SDO Alois Jirásek Úpice / režie: Vladimír Hetflejš

B. Smetana, K. Sabina, M. Klíma: Prodaná nevěsta

KDE JE TRADICE, TAM JE TO SNAŽŠÍ

Rozhovor s režisérem představení Prodaná nevěsta Vladimírem Hetflejšem

Zařadit tuhle komickou zpěvohru na repertoár byla vaše iniciativa?

Ano, byla moje. Viděl jsem tohle představení v 80. letech v DRAKu hned několikrát, protože se mi to neskutečně líbilo!

Použili jste koncept hradeckého divadla DRAK pánů Miloslava Klímy, Jiřího Vyšohlída, Josefa Krofta a Petra Matásků. Do jaké míry jste téhle předloze zůstali věrní?

My jsme to od DRAKu dostali na stříbrném talíři. Když jsem se potkal s panem profesorem Klímou a řekl mu o našem záměru, jen se za svým stolem sehnul a ze spodního šuplete vytáhl text. A dal mi ho. Najednou jsem držel v ruce věc, na které on pracoval možná rok, dva, aby z toho Sabiny vypre-paroval ten nejčistší text. A to samé pak pan Krofta, který na něm pracoval z režijního pohledu. V první verzi to „Draci“ zpívali jako árie, ale pak na jedné zkoušce Jirka Vyšohlíd, což je jich muzikantský mág, viděl, že to nejde, že to neuzpívají, a tak ho napadlo převést árie do sborů. A tahle jeho myšlenka je kořen této koncepce.

Měli tenkrát v DRAKu i stejnou scénografii?

Ne. Měli takovou pohyblivou lavici, ale je to psané pro posvícení, pouť, a tak jsem si říkal, že zkusíme udělat kolotoč.

Měl jste k ruce nějakého scénografa?

Ne, ale našel jsem na doporučení vynikajícího řezbáře, Jirku Kobra, který nám udělal figury. Kolotoč je vyrobený univerzálně, takže jsme schopni ho naložit na vůz a můžeme jet od města k městu.

Jak dlouho vám trvá scénu postavit?

Tři hodiny. Možná už jen dvě a půl.

Kdo je autorem kostýmů?

Vymyslely je dvě holky ze souboru a další dvě jim pomáhaly při šití. A pak ke konci, když už šlo do tuhého, ještě pomohly dvě švadleny.

Jestli nechcete, neodpovídejte, ale nedá mi se nezeptat – kolik stála výprava téhle inscenace?

Čtyři sta tisíc. Ale už je to vydělané. A věřím, že vyděláme víc.

Kolikátá to byla repríza?

Desátá.

A kolik repríz ještě očekáváte?

Tak 50, 60. Do února jich máme naplánovaných 40 různě po republice. A jedeme i do Francie do Cannes, kde se koná festival jako připomínka konce První světové války.

Letošní sezóna je pro divadlo v Úpicích stopětadevadesátá.

My všichni stojíme na ramenou těch před námi! Kde je tradice, tam je to snazší.

To znamená, že vás radnice podporuje?

Dnes tady hráli čtyři zastupitelé našeho města. Místostarosta zpívá Kecalá. To by v tom byl čert, aby to město nepodpořilo! Máme sál pro 400 lidí, hráli jsme pětkrát, takže to vidělo na 2000 lidí, což je skoro třetina všech obyvatel našeho města. Spolupráce mezi městem a divadlem je dobrá. To je základ občanského, společenského života. Je jedno, zda jde o divadelníky, muzikanty nebo hasiče, ale všechny spolky mají obrovskou roli ve významu života daného města. A když se to někde zpřetrhá, trvá desítky let, než se znovu naváží vztahy pro běžný život. Občas se zapomíná na jemné předivo mezilidských vztahů.

Adéla Červenková

MADE IN DRAK

Pátečního Saturnina nevystřídal v sobotu na volyňském jevišti nikdo menší, než sama královna českého hudebního divadla, Prodaná nevěsta. Přijela k nám z východočeské Úpice spolu se Spolkem divadelních ochotníků Alois Jirásek. Inscenátoři v souladu se starší tradicí deklarují, že jde o komickou zpěvohru Bedřicha Smetany na slova Karla Sabiny. A to je také pravda. Inscenace je spíše nežli dílem dramatického umění sledem revuálních smetanovských čísel, leckdy i velmi půvabných, poslepovaných v jeden celek tak, že místy není po lepidlu ani stopy, jindy je hranice mezi střípky od lepidla upatlaná. Každopádně hudební složka inscenace (skvěle sehraná kapela a převážně sborový zpěv na vysoké odborné úrovni) šlapala jako švýcarské hodinky, jestli tedy tento průměr není znesvěcením českého národního klenotu. Úpičtí totiž věnovali svou inscenaci 100. výročí založení samostatného Československa. Dokonce i ladění kostýmů bylo v barvách trikolory a symboly lipových květů se ve výšivkách nešetřilo. Přesto byla inscenace zcela ušetřena nacionálního patosu.

Ono taky republika není jediným oslavencem, kterému úpičtí skládají svou Prodankou hold. V roce 2018 slaví šedesátiny jedno z nejvýraznějších divadel jejich regionu, královéhradecký DRAK. Úpičtí proto zcela záměrně a deklarovaně zvolili jako věrnou předlohu své Prodané nevěsty původní inscenační koncept divadla DRAK z doby jeho slavné éry v osmdesátých letech. Před začátkem představení vystoupí před unikátní malovanou oponu principál spolku a zcela civilně, bez stylizace toto vše velectěnému publiku vysvětlí a DRAKU popřeje. Dlužno dodat, že si úpičtí vybrali předobraz kvalitní, z dílny Josef Krofta (režisér), Miloslav Klíma (dramaturg), Jiří Vyšohlíd (hudebník a herec) a Petr Matásek (scénograf). Ne náhodou jsou první tři jmenovaní držitelé Ceny AS-SITEJ za mimořádný přínos českému divadlu pro děti a mládež udělované jedné osobnosti ročně od roku 2002. A ano, tady by se slušelo připomenout, že DRAK je statutárním loutkovým divadlem pro děti a mládež. Inscenační koncept, který úpičtí znovu nadšeně křísí k životu, vznikl jednak s vědomím zapojení loutek jako důležitého výrazového prostředku a jednak s vědomím přítomnosti dětského publika v hledišti, tedy s potřebou některé motivy původní opery řádně zjednodušit. A tím nemyslím jen motivy hudební, ale spíše ty dramatické. Miloslav Klíma v programu k inscenaci připomněl, že se původní inscenační koncept velmi zodpovědně rozhodovali, které situace vyjádří prostředky hereckého divadla a které budou realizovány pomocí animace loutek. Zde vnímám Achillovu patu současného inscenačního tvaru. Některé situace působí provedeny bez loutek, čistě prostředky tzv. hereckého divadla, příliš naivně, křečovitě a postrádají jevištně realizovanou motivaci k jednání postav. Za všechny mohu jmenovat Jeníkovo svolání se prvorozeným synem Míchovým, které získává v inscenaci až nežádoucí parodický rozměr.

Ve festivalových kuloárech se tu a tam řešila otázka, nakolik je záměrná věrná kopie staré inscenace plagiátem, nakolik je takový postup morální. Myslím, že v morálce v tomto případě problém není. Už proto, že inscenační koncept svým bezkonfliktním výkladem, svým akcentem na vše zábavné a nedramatické, co Prodanka skýtá, tento kultovní hudebně dramatický titul na hranici mezi operou a muzikálovou show. A ve světě muzikálu je licenčně vázané zachování původní režijní koncepce při novém uvedení titulu zcela běžnou celosvětovou praxí. No a především se inscenační koncept ke zdroji své inspirace přiznaně hlásí a mají požehnání původních autorů. Problém je v něčem jiném. Ten inscenační koncept byl v osmdesátých letech objevný, ale dnes je překonaný, zestárlý. Kdyby dělalo divadlo DRAK Prodanku dnes, zcela jistě by na to šlo jinak. Zachovalo by si živý

Mně se to líbilo moc. Bylo to veselé, zpěvné a skotačivé.

Iva, Teplice

Představení se mi líbilo, ale těžký život oponáře!

Jura, Zlín

Ale jo, dobré...

Jirka, Kyjov

Mně se to strašně líbilo, bylo to skvělé!

Magdaléna, Praha

Hezky zpívali, dobrá úprava a bylo to krátké, to oceňuju.

Karel, Volyně

kontakt se současnou společenskou situací a se současným vývojem v oblasti inscenační tradice. Mimo chodem, velice zajímavý pokus inscenovat „jinak“ Prodanou nevěstu učinili na jaře tohoto roku studenti KALD DAMU ve školním divadle DISK. Vřele doporučuji!

Co je ovšem na starém dračím konceptu nesmrtelné, je Vyšohlídova hudební úprava. Ta je i hlavním pozitivem úpické inscenace. A dává prostor k vynikajícím hudebně scénickým vtipům, jako byl například skvěle vystavěný žestový duel.

Luděk Horkeý

SUMUS Praha / režie: Věra Mašková

Vasilij Makarovič Šukšin: Červená kalina

DIVADLO MŮŽE HRÁT ÚPLNĚ KAŽDÝ

Rozhovor s režisérkou souboru SUMUS Praha Věrou Maškovou

Sáhli jste po námětu napsaném v 80. letech v Rusku. Proč by se mělo takové dílo hrát dnes a tady?

Šukšin je úžasný autor, protože miloval lidi. Kromě toho, že byl vynikající spisovatel, herec, režisér, takový renesanční člověk, měl v sobě obrovský soucit a obrovskou lásku k lidem. A vlastně i k lidem bloudícím, takovým zdánlivě ztraceným duším. A těm zasvětil celou svou tvorbu. Což je téma všelidské a vlastně nadčasové. Protože téma bloudících duší, které jsou ztraceny v prostoru a čase a musí se rozhodovat dennodenně mezi dobrem a zlem, nemůže zestárnout a bude trápit člověka pořád.

Je postava Jegora jedinou takovou bloudící duší v inscenaci? Či jich bloudí víc?

Jegor je samozřejmě hlavní postavou, kolem které se celý děj otáčí. A je to ta nejztracenější duše, která prostě bojuje o svou naději, o svůj kousek štěstí a která se rozbíjí o hrany světa. Je to člověk omylný, člověk chybný, člověk vlastně velice slabý. A právě to mě na tom nesmírně zaujalo. Většinu hrdinů máte silných, inteligentních, nějakým způsobem obdařených. Ale právě takový ztracený a slabý člověk se v dramatické literatuře nenajde snadno a často.

A Ljuba? Jegor k ní přece na první

pohled vůbec nesedí.

Postava Ljuby je taková apoteóza lásky. Je člověkem, který je otevřený čemukoli a schopný milovat bez výhrad a nesusoudit. Prostě v okamžiku, kdy cítí lásku, dává všechno, dává sebe všanc. Myslím, že to je princip lásky. A proto může člověk přijmout i někoho, kdo je zdánlivě z úplně jiného světa, z úplně jiného kulturního zázemí.

Příběh z Ruska se tak stává příběhem univerzálním?

Určitě. Ruské realie samozřejmě jistou roli hrají, protože není asi dobré hrát „něco odněkud“. Je dobré, když ti lidé mají nějaké zázemí. Ale na druhou stranu byl Šukšin světový autor, a proto i jím vyprávěné příběhy jsou univerzálně platné.

Jste profesionální dramaturgyně.

Pracujete odlišným způsobem při dramtizaci díla pro profesionály a amatéry?

Úplně jinak. To jsou dvě úplně odlišné disciplíny. Pro amatérský soubor najít předlohu, kterou by mohl hrát, je pro mě daleko obtížnější a těžší než najít repertoár na celou sezónu pro profesionální divadlo. Alespoň pro SUMUS. Protože už při vzniku souboru jsem prohlásila, že divadlo může hrát úplně každý, kdo chce, kdo má dobrou vůli

a je ochoten pracovat. A že to nebudu nikterak selektovat. Vždycky si na konci sezóny spočítám lidi – kolik jich je, kolik jich chce příští rok zkoušet – a potom hledám hru. A samozřejmě ji upravuji pro jejich možnosti. Ale také vlastně hledám něco, co by stálo za to s tím rok žít. Protože oni to opravdu zkouší rok. Nemají profesionální odstup. Jdou do tvorby naplno celým srdcem. Proto si myslím, že jim to musí za ten rok života stát.

V programové brožůře píšete, že je váš soubor založen na náročném psychologickém herectví. Proč chcete se svými herci jít takto do hloubky?

Snažím se, abychom předlohu zpracovávali s maximálním nasazením, pořádně, aby to mělo nějakou štábní kulturu. A uvědomuji si, že nesu obrovskou zodpovědnost, že nikdo na jevišti nebude vypadat jak blbec. Že ho nebudu zneužívat. Že ti lidé nejen, že svou důstojnost neztratí, ale někteří třeba i najdou. To je pro mě takový zásadní závazek. A k takovému výsledku nejde dospět bez práce. Často přijdou lidé, že se jim náš způsob inscenování líbí, ale když pak zjistí, co je to za dřinu, rychle prchnou. Avšak ti, co zůstanou, pracují opravdu strašně moc.

Jonáš Konývka

KDE NENÍ ZALOŽENO, ANI MINULOST NEBERE

Inscenace pražského souboru vychází z povídky slavného ruského spisovatele, scenáristy, herce a režiséra Vasilije Šukšina. Sám autor je režisérem stejnojmenného filmu, ve kterém rovněž ztvárnil hlavní postavu. Souboru SUMUS se podařilo vybrat pro jeviště zajímavý materiál, který je však na českých jevištích uváděn velice zřídka (pro zajímavost, v Moskvě vznikla v roce 2017 muzikálová verze).

V Červené kalině sledujeme příběh trestance Jegora, který je po pěti letech propuštěn z vězení. Jeho první kroky vedou k mafiánské zločinecké bandě, jíž byl součástí. Následně se vydává za Ljubou. S tou si poslední rok za mřížemi dopisoval a společně plánují nový život na venkově. Stíny minulosti mu však nedávají klid, až jej doopravdy doženou a Jegor je zabit.

I když se inscenace soustředí na odvyprávění ve zkratce popsání příběhu, úplně zdárně se jí to nedaří. Překážky si přitom klade sama.

V prvé řadě je problémem nedostatečná motivace postav. Ty už od začátku nemají tzv. založeno a tudíž jen těžko rozumíme jejich jednání. Důsledkem toho je absence dramatických situací. I když nám je vyprávěn příběh propuštěného profesionálního zloděje, který celý život zasvětil tomuto řemeslu, na jevišti vidíme uvolněného a bezstarostného svobodného mládence s kytarou na rameni, který se toulá světem a hledá místo, kde by rozdělal oheň a nahodil pár trampských šlágrů. Chování vesničanů, kteří deklamují strach z hrůzného zločince, pak působí velmi komicky. Šukšin napsal postavu, která je zmítána dvěma proudy. Ten spodní ho táhne zpátky do mafiánských struktur. Není to nouze o peníze, ale vášně. On prostě musí. A město/mafie je jeho domov i rodina. Druhý proud je ten racionální. Jegor si uvědomuje, že mu život utíká mezi prsty a chce s tím vším skončit a začít znovu s čistým štítem. Jeho další tragédie je v tom, že je profesionální lhář. Život je koláží lží a on zalepuje jednu lež druhou. Štve ho to, ale nemůže si pomoci. Musí. I když je na venkově, hledá záminky, aby aspoň na chvíli mohl utéct do města, které ho vždy totálně pohltí. Jegor je bezpochyby člověk vášnivý. V pražském provedení souboru SUMUS se však jednalo o člověka odměřeného až netečného. Jeho trápení se párkrát zmínilo slovem, ale na povoleném napětí herce se od začátku do konce nic nezměnilo. Co by Ljubu mělo na takovém člověku vůbec zaujmout? A proč s ním zůstala, když jí během pár minut prvního setkání zalhal? Tam, kde není založeno... Mohl bych takto pokračovat celou inscenací, ale tuto linku považuji tematicky za nejpodstatnější.

Další překážkou je prostor. Sám text má filmový charakter a střídá se v něm v rychlém sledu několik prostředí. Ta se však nedaří akcentovat a divák se v ději těžko orientuje. Navíc je tím oslaben kontrast města (zločinecké bandy) a venkova, který představuje základní vnitřní rozpor Jegora. V prostoru vidíme několik objektů (pneumatiky, naplněné jutové pytle a prázdné pivní bedny), které slouží především k sezení, a k tomuto účelu se několikrát přemísťují. Problémem je obecnost prostoru, který nevybízí herce k jednání a neklade jim žádné překážky. Zároveň nevytváří ani atmosféru, která by nám mohla být návodná. Jednou dojde také k přepažení šíře jeviště třemi záclonami, které mají následně sloužit pro obraz Jegorových démonů (herci s punčochami na hlavě rozvlní záclony a pokřikují na hlavního hrdinu). Výsledek však působí spíše směšně a v kontextu celé inscenace nepatříčně.

Moc se rozpovídat nebudu, protože už tak bylo tempo docela dlouhé. Takže bych to již dále neprodlužovala.

Aneta, Těšín

Přiznám se dobrovolně, že první půlku jsem měl tendenci v některých pasážích usínat. Ale ve chvíli, kdy se hlavní hrdina usadil na statku a začaly se tam odehrávat situace, kterým jsem rozuměl, začalo mi to dávat smysl. A jelikož nerozumím ruštině, asi mi to nedalo to sdělení, které bylo potřeba. Přiznám se, že mě to moc nebavilo.

Martin, Poděbrady

Představení se mi velmi líbilo. Měli pěknou scénu a charaktery.

Květa, Úpice

Docela mě to zaujalo, ačkoli jsem ten konec trochu čekala, že takto dopadne. A hrál tam jeden náš kamarád, tak tam člověk vidí toho svého známého a hodnotí spíše i herecké výkony. A mně se líbilo, jak on hrál. Hezké to bylo.

Máša, Praha

Docela mě to zasáhlo. Odnáším si z toho takový ten silný feeling. Dalo by se najít několik věcí, které by se daly vytknout, ale jinak se mi to zdálo velmi povedené.

David, Rakovník

Tématem Šukšinovy předlohy je vyrovnání se s vlastní minulostí. Těžko se však na jevišti vyrovnám s něčím, co očividně vůbec neexistuje. Škoda promarněné šance, neboť předloha (i dramaturgie) ji v sobě skýtá.

Jan Holec

DIVADLO NENÍ KONÍČEK, ALE ŽIVOTNÍ STYL

Rozhovor s představitelkou Natálie Nadou Kubínkovou

Vaše představení Kuřačky a spasitelky mělo premiéru vloni v dubnu. V programu uvádíte, že je to 89. inscenace Divadla Exil v průběhu 16 sezón. Takový provoz není mnohdy ani v profesionálních divadlech...
My jsme takové atypické divadlo. Běžně máme ročně na repertoáru deset her a každou z nich hrajeme jednou měsíčně.

Jakým způsobem tedy funguje pardubické Divadlo Exil?

Máme malé, komorní divadlo ve sklepě, pro zhruba 70 diváku. Jsme nezisková organizace a všechno si platíme sami. Dostáváme sice nějaké dotace od města, ale provoz divadla stojí velké peníze. My to samozřejmě děláme zadarmo. Vyděláváme na vstupném a také sháníme sponzory.

A jak vypadá provozní stránka divadla?

Hraje se dvakrát týdně. To je samozřejmě prioritní a k tomu se můžou zkoušet maximálně dvě hry současně. Někteří herci hrají ve více představeních. Já třeba jedno představení režíruju, druhé mám na starosti technicky a ve čtyřech in-

scenách hrají. Takže Divadlo Exil není žádný koníček, ale životní styl!

Kolik lidí takhle „žije“?

Máme asi třicet členů. Z toho jsou jen čtyři kmenoví režiséři a my jsme se chtěli někam posunout. A tak jsme se rozhodli, že si zaplatíme nějaké profesionální režiséry.

Což je i případ Kuřaček a spasitele.

V tomhle případě to nebyl profesionální režisér, ale profesionální herec - Ladislav Špiner, držitel ceny Thalie, který hraje ve Východočeském divadle v Pardubicích.

Jak se vám s ním spolupracovalo?

Ta práce pro nás byla velmi motivující. Byla úplně jiná, než na co jsme do té doby byli zvyklí. Vytvořil si i svou vlastní úpravu textu, škrtilo se jen minimálně.

Kdo vybral titul Kuřačky a spasitelky od Anny Saavedry?

Text vybrala Kateřina Prouzová, tou dobou principálka divadla, toho času v pokročilém stadiu těhotenství. Přímou jsme pak oslovili Ládu Špinara, což je náš kamarád. Text se mu moc líbil.

Zvláštní ale je, že měl velkou nedůvěru k amatérským hercům. Nakonec si tu práci pochvaloval a dokonce i chodí na reprízy a kontroluje, jestli neděláme chyby a pořád s námi pracuje. Což je fajn, protože od něj máme zpětnou vazbu.

Dramaturgický plán vytváříte jakým způsobem?

Dramaturgii si děláme sami. Máme nedostatek chlapů, ostatně asi jako ve většině divadel, takže se vybírají hry podle obsazení. Ženy v souboru jsou aktivnější. Ve dnech, kdy mám večer představení, se sejdeme ve čtyři odpoledne, abychom vytřely, všechno nachystaly a potom po představení opět uklízíme.

Obsazení, a případně i alternace, si taky určujete sami, nebo to necháváte na režisérech?

Režisér si vybírá. Láda Špiner dokonce udělal regulérní konkurz... V „Kuřačkách“ původně žádné alternace nebyly, ale jelikož se nám poslední dobou v divadle rozmohl takový nešvar – těhotenství, přezkušovali jsme roli Máši.

Adéla Červenková

TŘI PROBLÉMY SE TŘEMI SESTRAMI

Pardubické divadlo Exil přispělo do soutěžního programu letošního ročníku Divadelního pikniku inscenací současné divadelní hry Kuřačky a spasitelky, za kterou získala její autorka, Anna Saavedra v roce 2011 Cenu Evalda Schorma. Text je chytrou a velmi vtipnou variací na Tři sestry A. P. Čechova. Z Čechovovy slavné tragikomedie zachovává základní rozvržení postav i vztahů a nakonec i ústřední téma neschopnosti navazovat v životě funkční vztahy a proměňovat své sny ve skutečnost. Jen je to vše posunuto do současnosti, zákonitosti a zázemí pro vytváření vztahů a pro odhodlání k významným životním krokům se řídí jinými pravidly, nicméně tragikomika těch, kteří to nedokážou, je stejná a stejně naléhavá. Podobně jako motiv života naplněného mateřstvím či rodičovstvím ve srovnání s životem, který takto naplněn není... Pardubickému Exilu se nedá upřít vynikající dramaturgická volba.

Za kardinální problém inscenace ovšem považuji její žánrové určení. Tři sestry a rovněž tak Kuřačky a spasitelky jsou čistou tragikomedii. Tragikomedie je žánr herecky (a inscenačně vůbec) náročný, protože neustále balancuje na ostří nože mezi čistě komickými a naopak čistě tragickými okamžiky, občas proloženými komediální situací s tragickým podtextem. Ani tragické pasáže přitom nevyklučují určitou dávku grotesknosti. Herecko-režijní řešení pardubické inscenace před náročností žánru tragikomedie uhnulo. Namísto toho nesourodě střídá postupy čisté frašky (většina výstupů Natálie apod.) s postupy melodramatu (dialogy mezi sestrami, scéna se zmrzlými nohama apod.). Tyhle dva principy se vzájemně nepodporují. Kromě klíčového problému se žánrem lze pojmenovat ještě tři problémy díla, byť nikoli nevýznamné.

Nada Kubínková koncipovala ve spolupráci s režisérem Ladislavem Špinerem postavu Natálie (zejména v první polovině hry) jako absolutní karikaturu. Tím postavu značně ochudila, protože jí nevybudovala zázemí. Natálie v téhle verzi nemá nic, čemu by pevně věřila, pro co by mohla skutečně žít, o co se opřít. Kdyby byla uvěřitelně přesvědčená, že může usnout jedině až tehdy, jsou-li všichni doma, byla by jistě třem sestrám rovnocennější protihráčkou. I kdybych herečku nepodezíral z tzv. hry o zlatou tělku a kdybych přistoupil na kód karikatury, narazím na fakt, že ostatní postavy hrají podle kódu velmi odlišného. Natálie a sestry pak jako postavy nestojí proti sobě, ale vedle sebe. Míjejí se a já se v důsledku toho míjím s jejich příběhem. Asi největší ztrátu působí karikatura Natálie postavě Andreje. Kdyby nešlo o karikaturu, dopadl jeho osud tragicky. Takto je pouze směšný a ve své směšnosti předvídatelný, nepřekvapivý.

Druhým dílčím problémem je scénická realizace Lišky. Liška zde neplní textem předepsanou mystickou úlohu. Je to na první pohled jen kýčovitá hračka. V konečném důsledku působí dojmem podobné karikatury jako Natálie. Tím je poněkud oslaben zajímavý motiv Malého prince a sním i společné téma postav Baronka, Iri a Olgy.

A do třetice: Kuřačky a spasitelky nejsou realistickou hrou. Přesto zcela záměrně s realistickými momenty pracují. Tyto realisticky střížené mikro situace musí být při jevištní realizaci z nerealistického celku inscenace ostře vyseknuty. Snaha nechat je přirozeně vyplynout z průběžného jednání vede k dalšímu stylovému znečištění jevištního tvaru. Příkladem takových scén je například dialog Baronka s Olgou o zmrzlých nohách anebo vnitřní monology sester u stolu na začátku hry (proti Natáliinu tanci v předsíni). Tím že tyto vnitřní dialogy nebyly ostřeji odděleny od ostatního dění, působily, ku škodě inscenace, jako poněkud nesmyslný dialog.

Luděk Horák

Mně se to moc líbilo. Bylo to hezky pročitěné, strašně dobře se na to koukalo. Pěkně to odsýpalo. Bylo to dobrý.

Zuzana, Chotěboř

Fantastický. Hrozně moc se mi to líbilo. Opravdu. V první půlce jsem se řehtala. Přejde mi, že je to napsané pro mou věkovou kategorii. Dost jsem se v tom našla. Moc pěkný.

Kateřina, Úpice

Podle mě to bylo vítězství textu nad divadlem. Text je skvělý, výborně napsaný, ale inscenace mu nepomohla. Nějak jsem nepochopil, jestli to celé inscenátoři berou smrtelně vážně, nebo jdou s ironií a sarkasmem, který text nabízí. A doporučil bych škrtat, škrtat, škrtat.

Martin, Jihlava

Líbilo se mi to. Ženský byly skvělý a kluky docela převálcovaly. Irena, Úpice

Moc se mi to líbilo. Na jednu stranu mi to přišlo hodně komické, na druhou stranu smutný.

Vendula, Volyně

Překvapivě docela dobré. Byla jsem nejdřív vyděšená, že to má mít 140 minut, ale docela mi to uteklo.

Helena, Praha

Bylo to hezky zahráný, možná malinko delší, ale jinak se mi líbily herecké výkony. Bylo to fajn.

Roman, Praha

...dokončení ze strany 1

divadlo. Ve Volyni je to moje první zkušenost s celostátní přehlídkou dospělého divadla.

Jak vnímáš svoji roli v lektorském sboru? Čím bys do něj chtěl přispět?

Tím, že je tam další režisér Jaromír, scénografka Kateřina a dramaturg Michal, tak se docela potkáváme, ale mojí snahou je soubory navést k tomu, jak pracovat s prostorem a jaké používat herecké prostředky. Snažím se na to nahlížet z režijní stránky. Spíš než soubory kritizovat a demotivovat, má smysl jim ukázat, jak se od svého díla odpíchnout a kam by se mohli posunout.

Takže svou roli vnímáš hlavně prakticky?

Ano, sám se pokládám za praktika a rady chci dávat praktické.

Máš s Volyní i hereckou nebo režijní zkušenost?

Párkrát jsem tu byl, hráli jsme tu už zmiňovanou Kytici a hostovali s divadlem Spektákl, ale vždy to bylo jen nakrátko. Většinou jsem jezdil na Hronov, kde jsem byl asi dvanáctkrát. Tady mě baví nový formát a těším se, že to zde bude přehlídkou žít a že to nejsou jen dva prodloužené víkendy.

Martin Rumler

Včera v podvečerních hodinách zemřel dramaturg a teatrolog prof. PhDr. Josef Kovalčuk. Široká veřejnost si jej bude pamatovat především kvůli tomu, že byl v roce 1974 spoluzakladatelem prostějovského amatérského souboru Hanácké divadlo, jež se postupem času plně zprofesionalizovalo (dnes hojně navštěvované brněnské HaDivadlo). Výrazně se zasloužil také o vybudování porevolučně obnovené Divadelní fakulty JAMU, kde dodnes působil nejen jako pedagog, ale i jako děkan, proděkan a v tomto roce jako prorektor JAMU. Plno studentů a absolventů DF JAMU tak silně ovlivňoval v jejich profesním, ale i osobním životě. Mě, jakožto absolventa fakulty nevyjímaje. Profesně to je především neopomenutelný odkaz amatérskému divadlu např. v podobě publikace Téma: Autorské divadlo, v níž pojmenovává specifickou tohoto českého fenoménu s původními kořeny právě v oblasti amatérského divadla.

Rád bych Vám, pane profesore, poděkoval také za několik zkušeností ve svém osobním životě. Jednu musím sdílet se všemi. Moje první setkání s Vámi, při prvním ročníku projektu obnovy lidových tradic, jež nesl název Svatba na Velkolhotecku. Ráno, kdy jste nám po propité noci v místní vesnické hospodě přinesl s úsměvem od ucha k uchu hrnec plný čerstvě nadojeného mléka s větou: „Dejte si, to jsem vám přinesl“ a my nádoby vypili během chvíle, nikdy v životě nezapomenu. Chutnalo božsky.

Jonáš Konývka

MINISTERSTVO
KULTURY

Jihočeský kraj

PROGRAM

Neděle 1. července 2018

Stan, 10.00 (doprovodný program)
Kouzelnická show (nejen pro děti)

Na Nové, 14.00 – 16.10

DS Vojan Libice nad Cidlinou / režie: Jaroslav Vondruška

Jaroslav Vondruška: Nevěsta k pohledání

Kino, 16.45 – 17.45

Divadelní soubor v Procesu Praha / režie: Anežka Navrátilová, Petr Pochop

Divadelní soubor v Procesu Praha: Město má duše

Na Nové, 18.45 – 20.15

Divadlo Dostavník Přerov / režie: Zdeněk Hilbert

Z. Hilbert: Inferno aneb Konec legrace

Otáčivé hlediště Týn nad Vltavou, 20.30 – 00.45 (doprovodný program)

JAMU Brno a DS Vltavan Týn nad Vltavou / režie: Alexandra Bolfová

William Shakespeare: Bouře (včetně dopravy z Volyně a zpět)

Na Nové, 22.30 – 00.30

Diskuse (Nevěsta k pohledání, Město má duše, Inferno aneb Konec legrace)

Pondělí 2. července 2018

Město Volyně, 10.30 – 12.00 (doprovodný program) - Komentovaná prohlídka města Volyně – 1. okruh

Na Nové, 14.00 – 16.10

Divadýlko Na dlani Mladá Boleslav / režie: Petr Matoušek

Petr Matoušek: Všichni jsme herci... aneb Co by kdyby

Město Volyně, 16.30 – 18.00 (doprovodný program) - Komentovaná prohlídka města Volyně – 2. okruh

Kino, 21.30 – 22.55

DS D6K Holešov / režie: Konrád Popel
Alois a Vilém Mrštíkové: Maryša

Na Nové, 19.00 – 20.20

Divadlo Máj Praha / režie: Jaroslav Kodeš
Gabriela Preissová: Její pastorkyňa

Na Nové, 23.30 – 01.30

Diskuse (Všichni jsme herci... aneb Co by kdyby, Maryša, Její pastorkyňa)

Zpravodaj XXVII. celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2018.
Redakce: Adéla Červenková, Martin Rumler, Jonáš Konývka, David Slížek. Vydává Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.